

F. Bettenstaedt, *Eiszeitgletscher am Horizont*. Gebauer-Schwetschke Druckerei Verlag A.-G. Halle, 1936. 29 lap. 1 RM.

Az északnémetországi eljegesedés általánosan elfogadott bizonyítékaival, a vándorkövekkel foglalkozik a szerző munkája elején. Az északnémetországi gleccser természetének általános jellemzése után áttér a Saale völgyének ismertetésére, ahol ugyanesak talál eljegesedésre utaló nyomokat. Megállapítja amit már előtte mások is hangsúlyoztak, hogy az északon általánosan felvett öt eljegesedési periodussal szemben Középnémetországban csak kettő mutatható ki.

Magáévá teszi azt a magyarázatot, amely a jégkorok egyik főokát a földtengely elhajlásában és földpálya ingadozásában keresi, s egyuttal a mondott alapon az utolsó jégkor kezdetét abszolút számokban is kifejezi (800,000 esztendő). Felveti a kérdést, hogy a jövőben számíthatunk e újabb eljegesedésre? Mivel az egyik főfeltétel, a csillagászati ok, meghatározott időn belül újra jelentkezik, nagyon valószínűnek kell tartanunk az újabb jégkort. De tekintettel arra, hogy az utolsó jégkor alig 12.000 esztendő távolságban van napjainktól, a veszély nem fenyegető.

Az ember kialakulására a jégkor elhatározó jelentőségű volt. A jégkorban minden lény számára életet biztosító tűz és a vele való bánni tudás emelte a primitív embert, illetve annak közvetlen elődjét arra a magasabb fokra, amelyről a további fejlődés felé indulhatott.

Dr. Párducz Mihály.

Helmuth Th. Bossert: *Altkreta*. Kunst und Handwerk in Griechenland, Kreta und in der Agäis von den Anfängen bis zur Eisenzeit. Dritte vermehrte Auflage. Berlin, 1937. Verlag Ernst Wasmuth G. M. B. H. RM 12.—. Megjelent a *Die älteste Kulturen des Mittelmeerkreises* című sorozat első köteteként.

Ha az előttünk fekvő munka előszavát olvassuk, kitűnik, hogy alapjában a művelt közönség számára készült összefoglalása kíván lenni az úgynevezett aegai kultúrának; szakemberek érdeklődésére csak annyiban tart számot, amennyiben van benne néhány itt először publikált emlék, továbbá amennyiben ott, ahol a nagy a tudományos publikációk nem állnak mindjárt rendelkezésre, alkalomadtán kiegészítő szolgálatot tehet képanyagával.

A cím ellen volna némi kifogásunk, amely azt a benyomást kelti az emberben, mintha az összes említett területek kultúrája teljességgel függvénye (mondjuk amolyan provinciája) volna Kréta műveltségének. Holott, különösen az újabb időben, a tudomány egyre világosabban ismeri fel azokat a mélyreható és lényegbevágó különbségeket, amelyek azt mutatják, hogy a régi krétai és a vele egykorú görög-szárz-földi műveltség egészen különböző talajból nőtt ki. Népszerűsítő munkában *Altkreta* főcím alá foglalni az egész régi aegai-kultúrát, olyan alaptalannak és a közfelfogásban sokszor kiirt-hatatlanul belegyökerező tévhitnek adhat tápot, amilyen pl. az, hogy az egymástól teljesen különböző, japán és kínai kultúrákat sokan ma is ikerkultúráknak tartják csak azért, mert mind a két nép sárga, mongol, s számukra a Távols-Kelet lakója.